

Samenvatting

Het college heeft ingestemd met de Transitievisie Warmte en Energie. De Transitievisie Warmte en Energie (TVWE) beschrijft de stappen voor komende jaren richting het bestaande doel om in 2050 aardgasvrij te zijn, als onderdeel van de bredere opgave om Maastricht klimaatneutraal te maken. Deze Transitievisie Warmte en Energie is een update van de in 2021 vastgestelde Transitievisie Warmte (TVW 1.0). Door ontwikkelingen in de afgelopen jaren was er een noodzaak om de TVW 1.0 te herijken. Zo zijn de energieprijzen gestegen en wisselvalliger geworden, is er sinds 2022 sprake van transportschaarste op het elektriciteitsnet leidend tot netcongestie, blijkt de realisatie van warmtenetten zeer ingewikkeld te zijn, en is de landelijke wet- en regelgeving in beweging waarmee gemeenten nieuwe rollen en bevoegdheden krijgen.

Het college biedt de raad de Transitievisie Warmte en Energie aan ter vaststelling.

Beslispunten

1. Instemmen met het raadsvoorstel “Transitievisie Warmte en Energie” en deze ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 12 december 2024:

Conform.

1. Aanleiding

In december 2021 heeft de Gemeenteraad de eerste Transitievisie Warmte (TVW 1.0) vastgesteld. Landelijk is afgesproken dat de TVW's minimaal elke 5 jaar moeten worden geactualiseerd.

Wij zien echter nu al een noodzaak om de TVW te herijken. Zo zijn de energieprijzen de afgelopen jaren gestegen en wisselvalliger geworden, is er sinds 2022 sprake van transportschaarste op het elektriciteitsnet leidend tot netcongestie, blijkt de realisatie van warmtenetten zeer ingewikkeld te zijn, en is de landelijke wet- en regelgeving in beweging waarmee gemeenten nieuwe rollen en bevoegdheden krijgen. Daarom kiezen we ervoor om in deze nieuwe Transitievisie Warmte en Energie op een brede manier te kijken naar het hele energiesysteem, waarbij zowel de verschillende energieverbruikers (de 'energievragers') als de verschillende energiebronnen en -vormen (de 'energiedragers') worden meegenomen.

2. Context

Het Raadsvoorstel Transitievisie Warmte en Energie is een update van de in 2021 vastgestelde Transitievisie Warmte (TVW 1.0). Inhoudelijk zijn er directe raakvlakken met de Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg (RES Zuid-Limburg, 2021), met doelstellingen op het gebied van klimaat en verduurzaming uit het coalitieakkoord 2022-2026, met het Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026, en met de nieuwe, landelijke Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (plenaire stemming in Eerste Kamer op 10 december 2024 als laatste stap in parlementaire besluitvorming, naar verwachting wordt wetsvoorstel goedgekeurd, verwachte datum van inwerkingtreding: 1 juli 2025). Daarnaast liggen er raakvlakken met de Omgevingsvisie. Vanuit het landelijke Klimaatakkoord zijn de doelstellingen om binnen de gebouwde omgeving, in 2030, 55% CO₂-reductie ten opzichte van 1990 gerealiseerd te hebben en, in 2050, klimaatneutraal en aardgasvrij te zijn. In 2023 zijn deze doelstellingen ook wettelijk vastgelegd in de Klimaatwet. Alle maatschappelijke sectoren dienen aan deze doelstellingen te voldoen.

3. Gewenste situatie

De gewenste situatie is een door de Raad vastgestelde Transitievisie Warmte en Energie.

De Transitievisie Warmte en Energie (TVWE) beschrijft de stappen voor komende jaren richting het bestaande doel om in 2050 aardgasvrij te zijn, als onderdeel van de bredere opgave om Maastricht klimaatneutraal te maken.

- INDICATOREN:
 - i. De CO₂-uitstoot van de gebouwde omgeving.

- ii. Het percentage aardgasvrije woningen.

De manier van participatie en communicatie met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden vraagt om maatwerk en moet in lijn zijn met het Maastrichtse Participatiekader en de Participatieverordening. Daarom wordt voor elke gebiedsaanpak zo vroeg mogelijk in het traject een specifieke participatie- en communicatiestrategie uitgewerkt. Daarnaast wordt in 2025 een brede communicatiestrategie ontwikkeld, zodat we de energietransitie samen met onze inwoners en ondernemers kunnen oppakken. De brede communicatiestrategie rondom energie- en warmtetransitie is flexibel en kan op elk moment inspelen op de verschillende behoeften van inwoners, ondernemers en andere organisaties.

- INDICATOR: Elke gebiedsaanpak beschikt over een participatie- en communicatieplan.

Om de doelen te behalen, gaan we komende jaren doelgroepgericht en gebiedsgericht werken. De gemeente hanteert een effectieve doelgroepenaanpak. Ook onze eigen gemeentelijke organisatie nemen we mee als onderdeel van de totaalaanpak.

- INDICATOR: Het aantal opgestarte gebiedsaanpakken en het aantal gebiedsaanpakken met een vastgesteld uitvoeringsplan, aardgasalternatief en (indicatieve) einddatum voor aardgas.

Op basis van de kenmerken van onze stad, de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, de leidende principes, de beleidskeuzes en beleidsdoelstellingen voor 2030 op het gebied van CO₂-uitstoot en aardgasvrij worden van woningen, gaan we de komende jaren aan de slag via vijf inhoudelijke sporen, met bijbehorende indicatoren:

1. Een toekomstbestendig elektriciteitsnet
 - INDICATOR: Het aantal afgeronde “buurtaanpakken” door Enexis Netbeheer.
2. Energiebesparing mede door isolatie
 - INDICATOREN:
 - i. De inschatting van de resterende isolatieopgave en het aantal mensen dat gebruik maakt van landelijke regeling (ISDE, Restauratiefonds en Nationaal Warmtefonds).
 - ii. Het monitoren van de inspanningsdoelstelling voor ondersteuning bij isolatie van 1.000 gebouwen per jaar, zoals gemeentelijke subsidies, energieadviezen, gebiedsaanpakken en andere onderdelen van het doelgroepenbeleid.
3. Verwarmen en koelen met warmtenetten

- INDICATOR: Aantal aansluitingen op warmtenetten en het aantal nieuwe aansluitingen op warmtenetten, afhankelijk van de ontwikkeling van bestaande en nieuwe warmtenetten.
- 4. Waterstof en groen gas
 - INDICATOR: Geen kwantitatieve indicator.
- 5. Verduurzaming van bedrijven
 - INDICATOR: Het aantal opgestarte gebiedsaanpakken voor de vier grote bedrijvenlocaties en het aantal gebiedsaanpakken voor de vier grote bedrijvenlocaties met een vastgestelde routekaart (vergelijkbaar met uitvoeringsplan), aardgasalternatief en (indicatieve) einddatum voor aardgas.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Duurzame ontwikkeling is voor Maastricht een voorwaarde om onze ambities op lange termijn te kunnen realiseren. Duurzaamheid is gericht op de balans tussen de aspecten People (sociale cohesie en betrokkenheid), Planet (ecosystemen en hulpbronnen/grondstoffen) en Prosperity (verantwoorde economische ontwikkeling en maatschappelijke winst).

De Transitievisie Warmte en Energie leidt tot een verbetering van het aspect Planet, omdat het bijdraagt aan het doel om in 2050 aardgasvrij te zijn, als onderdeel van de bredere ambitie om Maastricht klimaatneutraal te maken. Er liggen directe relaties met een daling van de CO₂-uitstoot, de energietransitie, energiebesparing, verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving en duurzame gebiedsontwikkeling. Er is ook samenhang met de transities op het gebied van circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

De genoemde verbeteringen hebben ook een positief effect op de gezondheid van de Maastrichtse bevolking, doordat bovenwettelijke milieunormen op gebied van geluid, lucht- en waterkwaliteit, bodem, binnenmilieu of hittestress beter worden gerespecteerd. Met als concreet effect een reductie van de uitstoot van schadelijke stoffen.

5. Effect op de openbare ruimte

Energie-infrastructuur is een onderdeel van onze leefomgeving. Ruimte is beperkt en energie-infrastructuur wordt steeds zichtbaarder. Waar nodig, creëren we ruimte voor deze energie-infrastructuur. Het belang van ruimtelijke integratie en maatschappelijke acceptatie en hoe hiermee om te gaan, is beschreven in de Transitievisie Warmte en Energie.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing.

(De benodigde capaciteit is onderdeel van Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026)

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

We nemen de cijfermatige monitoring van de voortgang van de ambities uit de TVWE voortaan op in de jaarlijkse Voortgangsmonitor Energie- en Warmtetransitie.

8. Financiën

Niet van toepassing.

(De benodigde financiën zijn onderdeel van Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026)

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Bij het opstellen van de Transitievisie Warmte en Energie is input verzameld van deze betrokken partijen, zoals Enexis Netbeheer, woningcorporaties, warmtebedrijven, de Provincie Limburg en Maastrichtse EnergieAkkoorden (MEA). Er zijn gesprekken gevoerd en er is een inhoudelijke check uitgevoerd op de conceptversie van de Transitievisie Warmte en Energie. Het gevolgde proces wordt beschreven in het participatieverslag, als bijlage van de Transitievisie Warmte en Energie.

11. Voorstel

1. Instemmen met het raadsvoorstel “Transitievisie Warmte en Energie” en deze ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

De uitvoering van de beleidslijnen in het Raadsvoorstel Transitievisie Warmte en Energie vindt plaats onder het Uitvoeringsprogramma energie- en warmtetransitie 2023-2026.

Via Raadsinformatiebrieven informeren we de gemeenteraad over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie 2023-2026. Daarnaast informeren we vanaf nu via deze Raadsinformatiebrief over de voortgang van de vijf sporen uit deze Transitievisie Warmte en Energie.

Op 2 oktober 2024 werd de eerste Voortgangsmonitor Energie- en Warmtetransitie gepubliceerd als bijlage bij de Raadsinformatiebrief 'Stand van zaken Uitvoeringsprogramma Energie- en Warmtetransitie'. Deze monitor biedt een cijfermatig overzicht van de voortgang richting de doelstelling van een klimaatneutrale stad in 2050, gebaseerd op de meest actuele gegevens per 1 oktober. We nemen de cijfermatige monitoring van de voortgang van de ambities uit de TVWE voortaan op in de jaarlijkse Voortgangsmonitor Energie- en Warmtetransitie.